

Roosevelt elutazott.

— Mikszáth Rooseveltnél. —

Roosevelt mai második napjának legnagyobb eseménye: Mikszáth-tal való találkozása. Roosevelt úgy fogadta a magyar író, ahogy csak igazán nagy emberek tudnak meghajolni a mások nagysága előtt, csak ők tudnak örülni, lelkesedni, magukhoz ölelni idegen országok nagy embereit. «Szent Péter esernyője», mindössze egy magyar könyv, volt ez a magas világitó torony, amely Rooseveltet Mikszáth-hoz elvezette. Rooseveltnek érdemes lett volna megkérdezni az uraktól, akik Bábolnán kalauzolták és ezenfölül tíz percet engedélyeztek neki erre a magas látogatásra, érdemes lett volna megkérdezni, hogy milyen becsülete van itt a könyvnek és az írónak, ahol ilyen könyvek és ilyen írók teremnek. Érdekes válaszokat kaphatott volna. De semmiesetre se olyan kimerítőket és jól informáltakat, mint a bábolnai tenyészállatokról.

Roosevelt budapesti tartózkodásának második napjáról a következőkben számolunk be:

Reggel a Hungáriában.

A Hungária-szálló első emeletén fél nyolckor még tökéletes nyugalom, mélységes csönd uralkodik. A vastag, nesztfogó szőnyegek még a lépések koppanását is letompítják, — pedig ugyan kevesen járnak a 112-es szoba előtt. A szálló alkalmazottai örököndnek a közelében, nehogy valaki megzavarja a nagy vendég pihenését. A nagy Teddy tegnap sokáig volt fönn, kifárasztotta a hosszú program és éjféli már jóval elmúlt, amikor lefekhetett. Most alszik, — a szobája ablakán le van eresztve a függöny, de az ablaktáblák nyitva vannak, mert az edzett ezredes így szereti, így szokta meg. A kísérete már ébren van: a hotel vesztibüljében föl-fölbukkan egy-egy amerikai újságíró, az első emeleten föltűnik egy pillanatra Mr. Langhleen titkár alakja, majd megjelenik Kermit Roosevelt is, és lemegy az olvasóterembe.

Nyolc óra előtt aztán éles csöngetés hallatszik az ezredes ur lakosztályából. Lent egy pillanatra sürgés-forgás támad, és egy perc múlva már jön vissza az egyik szobapincér és jelenti, hogy «fölbredt». Közben a vesztibül is hangosabb, mozgalmasabb lesz, angol kisasszonyok, fiúk érkeznek meg és várakoznak az előcsarnokban Teddyre. Az utcáról pedig hirtelen fölharsan a kiáltás, amely Roosevelt megjelenésére mindenütt föltámad:

— Hurrah for Roosevelt!

Az ezredes ur mosolyogva integet vissza az erkélyről, ahonnan gyönyörködve nézett végig a Dunaparton. Mikor az éljenző, hurrázó sokaságot meglátta, sietve visszavonult a szobájába, ahol a ma reggeli postáját intézte el Langhleen titkárral.

Kilenc órákor megérkezett a Hungáriába gróf Szápáry Pál, majd nem sokkal utána Németh József miniszteri tanácsos, akiket azonnal fogadott Roosevelt. Rövid ideig voltak nála s nemsokára jöttek le a lépcsőn a titkárokkal együtt. Lent, a csarnokban Roosevelt elébe lépett egy fiatal amerikai leány Schwarz Sarah, aki vasárnap este is egy csokrot adott át az elnöknek és újra egy csokor virágot nyújtott át neki. Roosevelt megismerte a fiatal leányt és rendkívül melegen megköszönte a figyelmességét.

Elutazás Bábolnára.

Háromnegyed tízkor Roosevelt beült gróf Szápáry Pál automobiljába, mellette foglalt helyet Németh József és maga a gróf vezette az automobil. Roosevelt fia, a titkár, az amerikai újságírók fiakkal rogtak az ex-elnök után és néhány perccel tíz óra előtt érkeztek ki a keleti pályaudvarra, ahol az udvari várótermet nyitották ki Roosevelt részére. Gróf Serényi földmívelési miniszter, aki nevével együtt vesz részt a kiránduláson, már féltízkor megjelent a pályaudvaron, s amikor Roosevelt megjelent, a magyar kormány nevében üdvözölte az ex-elnököt és hosszasan elbeszélgetett vele. Az állomáson megjelent Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a leányával, gróf Teleki Sándor, a vasút részéről Marx János elnökgazgató, Oiner János, Bóczán József. Az udvari váróteremben voltak Anglia, Német-, Olasz-, Orosz- és Franciaország és Argentína

budapesti konzulai a feleségükkel, akik szintén elkísérték Rooseveltet a kirándulásra. Kazy József államtitkár vezetésével itt volt még a földmívelésiügyi minisztérium néhány főbb tisztviselője. Tíz óráig elbeszélgetett a társaság az udvari váróterem előtt és Roosevelt éppen az utolsó percben szállott föl a különvonat legutolsó vagonjába, a szalonkocsiba. Ide szállt be gróf Serényi Béla is. A szalonkocsi hátsó nagy és széles üvegablakához állt Roosevelt és amíg a vonat kirobogott a pályaudvarról, ott maradt és kalaplengetéssel köszönte meg a pályaudvaron összegyűlt tömeg ovációját.

Roosevelt Bábolnán.

A különvonat pontban tíz órákor indult el a pályaudvarról.

Minden állomáson, amelyen a vonat áthaladt, meleg ovációkban volt része Rooseveltnek.

Ácsón a vendégsereg a pályaudvarra kirendelt fogatokban helyezkedett el, hogy Bábolnára hajtasson. Az első bábolnai diszhintón, amelybe négy szürke telivér arabs paripa volt fogva, Roosevelt és Serényi Béla gróf foglaltak helyet. Az ut mentén álló falunépe lelkesen éljenzett, a nők virágot hintettek, a férfiak kalapjukat lengették. Az ácsi templom előtt levő magaslaton iskolásgyermek énekszóval fogadták az amerikaiak volt elnökét, aki mosolyogva integetett köszönetet jobbra, balra.

A bábolnai határon hatalmas diadalkapu állott, rajta virágokból fonva:

Isten hozott!

Az uradalmi kastélyban Fadlallah-el-Hedad Mihály ezredes és Friedrich Géza, a bábolnai ménesi uradalom igazgatója, továbbá Ruisz kibéri ménesi igazgató és Szabadhegyi Ákos őrnagy fogadta az illusztris vendégeket. A kastélyból a kaszinó épületébe mentek a vendégek, amelynek nagytermében százeritűes villásreggeli várt rájuk. A villásreggeli ünneplőbe öltözött magyar leányok szolgáltak föl. Az első fölköszöntőt Hieronymi Károly mondta angol nyelven, kijelentve, hogy nagy örömmel tölti el szívét, hogy a magyar kormány nevében, mint ennek legöregebb tagja, üdvözölheti Rooseveltet. Utána Roosevelt emlékedett szólásra.

Szószólója leszek a magyarságnak.

— Nem vagyok elkészülve — ugymond — arra, hogy beszédet mondjak. De mégis egy szót kell mondanom. És ez az én legforróbb köszönetem és hálám önök iránt. Örülök, hogy itt lehetek ebben az országban, ahol olyan nevezetes történelmi események mentek végbe. Mielőtt eljöttem ide, azt hittem, hogy több barátságot fogok itt kötni. De azt látom, hogy itt mindenki barátom és olyan szeretetreméltósággal fogad, amelyre talán érdemtelen is vagyok. A legélénkebb hálával leszek mindig önök iránt s ameddig csak élek, mindig ápolni fogom ezeket az emlékeket s folyton, minden alkalommal és minden helyen szószólója leszek a magyarságnak, mert tudom, hogy a legjobban akkor dicsérem a magyarokat, amikor a valóságnak megfelelően írom le jellemüket. Ráta leszek, hogy a magyarságnak mindenütt kijusson az a nagy tisztelet és becsülés, amelyet ez a nagy nemzet megérdemel.

Roosevelt beszédét percekig lelkesen éljenztek és tapsolták.

Antal Gábor püspök és Pajkert Alajos mondott felköszöntőt.

A reggeli alatt Roosevelt kivált gróf Serényi Béla miniszter feleségével beszélgetett élénken és kijelentette, hogy kevés olyan szimpatikus emberrel találkozott egy helyen mint Magyarországon. Serényi grófné érdeklődött Roosevelt családjáról, aki erre ráterelte a beszélgetést feleségére s ezt mondotta:

— Senkinek sem köszönhetek annyit, mint a feleségemnek. Az ő odaadó támogatása, bátorítása nélkül sohasem lett volna belőlem semmi. Ha újra eljövök önökhöz, biztosan elhozom magammal.

Igen izlett Rooseveltnek a magyar bor is; valamennyi fajta az állami uradalmak termése. Reggeli után a kastély parkjába indult a társaság, ahol Fadl Allah el Hadad ezredes elővezettette a bábolnai ménes legszebb lovait. Roosevelt gyönyörűséggel szemlélte a telivér arabs paripák

A kastély parkja előtt a szarvasmarhákat terelték el Roosevelt előtt: egy sereg üszöborjut, bikaborjut, tehenet és bikát. Négy órákor ért véget a szemle, mire Roosevelt és a kíséret tagjai magukra vették uti köpönyegüket és megkezdődött a bucsuzás. Hintóba szállva, Roosevelt még egyszer odafordult Fadl Allah el Hadad ménesigazgatóhoz és kalapját lengetve, így szólt:

— A viszontlátásra, kedves kamerad!

Erre a menet megindult Bábolnán keresztül az ácsi vasuti állomásra.

A nép lelkes ovációi fogadták most is a volt elnököt. Budapestben a keleti pályaudvaron több száz főre menő közönség várta a vonat érkezését. Amikor Roosevelt megjelent a szalonkocsi lépcsőjén, fölhangozott az éljen és hurrá-kiáltás, amely szakadatlanul ismétlődött, amíg Roosevelt gróf Szápáry Fál automobilján elrobogott a Hungária-szálló felé.

Mikor Roosevelt visszaérkezett a Hungáriába, az ablaka előtt a közönség percekig tartó éljenzésben tört ki. Erre Roosevelt megjelent az erkélyen és a következő beszédet mondotta:

— Barátaim, nagyon boldog vagyok, hogy ismételten megmondhatom önöknek, milyen mélyen érintett a nagy magyar nép vendégszeretete. Ha visszamegyek Amerikába, megmondom a népnek, hogyan fogadták itten Amerika képviselőjét. Mától kezdve megkísérlem tolmácsolni a magyar nép kívánságait...

Itt hatalmas éljenzés szakította meg szavait és mikor a zaj elmúlt, már csak a beszéd befejezését lehetett hallani:

— Köszönöm a magyaroknak ezt a szíves fogadtatást.

Mikszáth Rooseveltnél.

Mikor tegnap Roosevelt Zala Györgynél járt, azt mondotta, hogy szeretne megismerkedni Mikszáth Kálmánnal. Kérette is, hogy jöjjön el a Parkklubba, de Mikszáth nem volt a fővárosban és így nem mehetett el. Ma este háromnegyed nyolc órákor megjelent Mikszáth fiával a Hungáriában, hogy tiszteletét tegye Rooseveltnél. A fogadásra azonban nem voltak elkészülve. Roosevelt fürdőt vett éppen és nagyban készülődött a miniszterelnök estélyére. A folyosón találkozott néhány újságíróval, akik azonnal szóltak mr. Abbott-nak, Roosevelt titkárnak, aki rögtön bejelentette Mikszáth Kálmánt és kérte őt, hogy várjon egy pár percig.

— Jól van, várok. — mondta a nagy palóc és sétálgatni kezdett a folyosón. A fiát azért hozta magával, hogy tolmácsolja a szavait angolul Rooseveltnek. «Olyanforma ez a dolog», — mondotta — «mint amikor a fejedelmek látogatják egymást Schönbrunnban: mindegyik a másiknak az uniformisában megy. Én is elhoztam a fiamat, ő is az övét, csak az a különbség, hogy az enyém tud angolul, az övé meg nem tud magyarul.»

Ekkor már meg is jelent mr. Abbott és jelentette, hogy az ezredes ur várja az urakat. Mikszáthtal együtt mentek be Roosevelthez Szebenyei Ernő és dr. Hetényi Imre újságírók is, akik a tolmács szerepét töltötték be. Az előszobában Abbott bocsánatot kért Mikszáthtól Roosevelt nevében, hogy a folyosón várakoztatta, de nem lehetett másképp, mert a lakosztály úgy van berendezve, hogy az elnök a fürdőszobából csak a fogadósobán át jöhetett ki. De viszont, — üzent Roosevelt — úgy fogja fogadni Mikszáthot, mint amilyen örömmel az anyja fogadta őt, mikor megszületett.

Néhány pillanat múlva kijött Roosevelt, fölöltözve, frakkban. Odasietett Mikszáthhoz, megfogta mind a két kezét, karját, szinte megölelte őt és csillogó arccal, kitörő örömmel így szólt hozzá:

— Nagyon boldog vagyok, Uram, hogy Magyarországnak ezt a nagy poétáját személy szerint is megismerhetem.

Erre a társaság bement a fogadósobába és leült egy asztal köré. Mikszáth fia kezdte meg a beszélgetést:

— Bocsásson meg, ezredes ur, hogy atyámmal együtt ide feljöttem; de atyám a magyar és tót nyelveken kívül mást nem beszél. Azt mondja az edesatyám, hogy ha az iskolában ki mert lépni ilyen hiányos nyelvtudással a tanárja elé, akkor öreg korában is el mer jönni így Amerika nagy fia elé.

Roosevelt barátságosan, mosolyogva fogadta

e mentegetőzést, majd odafordult Mikszáthhoz és így szólt:

— Olvastam az ön «Szent Péter esernyője» című művét és mondhatom, nagyon el voltam tőle ragadtatva. De várjunk csak... igen, előbb feleségem («missis Roosevelt») olvasta és odaadta nekem a könyvet azzal, hogy «olvasd te is el, ez aztán a neked való olvasmány. El is olvastam, és ekkor megérlelődött bennem az a gondolat, hogy elmegyek Magyarországra és ha ott vagyok, ennek a könyvnek a szerzőjét meg akarom és meg fogom ismerni. Nagyon tetszett nekem az ön regénye, de nemcsak a történet érdekes, hanem a leírások, az egyes alakok is. A korcsma, a kálvinista pap, a szegény község lakói, az egyes személyek jellemrajza, — mind pompás volt, Magyarországot ismertem meg az ön regényéből».

— Most Amerikának írok egy közjogi regényt — mondta Mikszáth. — Azt akarom, hogy Amerikában megismerjék Magyarországot közjogi helyzetét...

A nagy palóc elkezdett beszélni, folyékonyan, simán, meg sem állva. De Rooseveltet annyira érdekelt, amit mondott, hogy nem akart egy mondatot sem elveszíteni belőle és kérte az újságírókat, fordítsák már le Mikszáth szavait. De a nagy palóc csak beszélt tovább, amíg aztán egyszerre félbeszakította:

— Stop, stop! De most már elég! Most már kérem, fordítsák le mr. Mikszáth szavait.

Ekkor Mikszáth bizalmasabb természetű dolgokat kezdett beszélni. Mikor a tolmácsoló odáig jutott, hogy Mikszáth szavaiból a diszkrétebb természetű részeket mondta el angolul, Roosevelt hirtelen fölugrott és kijelentette, hogy ezt ő nem hallotta, nem akarja hallgatni.

— My dear, — fordult oda Szebenyei Ernőhöz — kérem, nagyon kérem, adják becsületszavukat, hogy erről a dologról egy szó sem fog az újságokba kerülni, és ezt senkinek el nem mondják.

Az újságírók megfogadták, Mikszáthnak is kellemetlen volt a dolog és elhallgatott. Erre aztán az ezredes vette át a szót:

— Nagyon sok regényt olvastam már. Jól ismerem Jókait (Zsokkét) is, de az ő regényei nincsenek jól lefordítva. De a Szent Péter esernyője pompás fordításu. Ezt éreztem akkor, amikor olvastam, mert egész különösen hatott a maga karakterisztikumával. Ön és Zsoké helyet foglalnak a világirodalom nagy regényírói között úgy, mint Tolstoj, Gogol és Sienkiewicz. Csak azt sajnálom, hogy az ön regényei nincsenek mind lefordítva angol nyelvre.

— Most jelennek meg a fordítások — felelte Mikszáth. — Majd beküldöm ajándékba az ezredes urnak.

— Nagyon köszönöm, mr. Mikszáth.

Ekkor Roosevelt fölállott. Már fél kilenc volt, félórása beszélgettek Mikszáthtal és az ezredesnek sietnie kellett a miniszterelnök estélyére. Mikszáthék elbucsuztak Roosevelttől, aki a következő szavakkal nyújtott kezét Mikszáthnak:

— Uram, végtelenül örültem, hogy kezét szoríthattam önrel. Good by!

Bucusu a Hungáriától.

Miután Mikszáth eltávozott, Roosevelt fogadta Burger Rezsőt, a Hungária-szálló igazgatóját és megköszönte neki az előzékenységet. Ujra hangsúlyozta, hogy milyen jól érezte magát Budapesten. Reméli, hogy nem utoljára volt itt.

Roosevelt lakosztályának a napi ára 108 korona volt. Az összes szállodai költségeket a magyar kormány fizeti, akinek Roosevelt két napon át a vendége volt. A kormány egyébként egy hatalmas angol nyelvű disz munkát küld már most Newyorkba, amely Magyarországot vasutairól szól. Ezzel a küldeményrel együtt megy még egy pár ajándék, amelyet mágnások küldenek az elnöknek, köztük a gyönyörű ötvösművű kulacs.

Mikszáthtal a villamoson.

A Hungária-szállóban történt látogatás után a «Világ» egyik munkatársa találkozott Mikszáth Kálmánnal a villamoson. A nagy palóc hazafelé igyekezett a fia társaságában. Gyalog vágott át

a Belvároson és a Veres Pálné-utca táján fölkapaszkodott a villamosra, hogy azon jusson el a Reviczky-téri lakása közelébe, a Baross-utcába.

Friss szivar égett a szájában és odahuzódott a hátsó Perron sarkába. Ugy mondta el a reflexióit a Rooseveltnél tett látogatásáról.

— Roppant szeretetreméltó, szép ember az a Roosevelt. Inkább szláv típusu, mint angolszász...

— Inkább holland, mint angol...

— Vagy hollandus, mindegy. Olyan ember, a kinek minden arcizma beszél. Nagyon kedves volt és az irodalomról beszélt, amelyet jól ismer. A magyarok között Jókairól beszélt, de a külföldiek közül Tolsztoj, Gogol, Sienkiewicz egyformán ismeretes előtte.

— Ugy hallottuk, azt mondta nagyságodnak, hogy tulajdonképpen azért jött Magyarországra, mert meg akart ismerkedni a «Szent Péter esernyője» történetének alakjaival.

Hosszu hallgatás következett itt, közben le is szálltunk a villamosról, Mikszáth még mindig nem felelt. Azután lassan, nagynehezen megmondta erre is a véleményét:

— Kérem szépen, olyan dolog ez, hogy nem lehet, nem szabad az embernek komolyan venni.

— Embere válogatja. Hanem, ahogy hallottuk, volt a beszélgetésükben valami, amire különösen föl hívták a beszédet tolmácsoló újságírók figyelmét — azért, hogy ne írják meg.

Mikszáth tagadóan rázta a fejét:

— De kérem, nem igaz. Mi csak Jókairól beszélünk meg az én új regényemről, meg a többi íróról. Semmi olyat nem beszélünk, de nem is beszélhetünk, amit tagadni kellene.

— Az új regény közjogi regény. Talán valami ilyen természetű dologról folyt a szó?...

A nagy palóc hallgatott, nem akart kötélnék állni. A szemé hamiskásan villant össze a fiaéval és egyszer kijelentette:

— Hát ha hazudni kell, tudok hazudni én is olyat, hogy eláll tőle a világ.

— Hazudjék olyat, nagyságos uram.

Mikszáth nevetett és nem akart hazudni se. Ki kellett vonulni a legerősebb kérdéssel, amelyik legközelebb érintette azt a titokban tartott beszélgetést:

— Apropos, föllép most képviselőnek?

Egyszerre elkomorult.

— Nem, nem lépek föl többet.

— De hiszen ez nagy kára lesz ennek a most összeülő parlamentnek.

— Mindegy. Ennekem elég volt a politikából, vissza akarok vonulni.

A Szent Péter esernyője szerzője odaért a Reviczky-téri ház kapujához, elbucsuzott munkatársunktól és a fia támogatásával lassan ment föl a lépcsőn.

A miniszterelnök estélye.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és felesége ma este fél kilenc órákor Roosevelt tiszteletére a miniszterelnöki palotában ebédet adtak.

Pezsgőbontáskor felállott Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és angol nyelven üdvözölte Rooseveltet, aki szívélyes kézmozdulattal mondott köszönetet az üdvözlésért. Az ebédről negyed tizenegykor az egész társaság átment a fogadótermekbe, ahol ekkor már együtt voltak az estély vendégei. A termekben csakhamar pezsgő vidámságu élet kezdődött. Roosevelt szeretetreméltó kedvességgel vegyült a sokaságba, vidám kedvben beszélgetett a vendégekkel, kivált a hölgyekkel. Roosevelt éjfélt után vett bucsut a házigazdától és feleségétől, rendkívül szívesen köszönte meg a fényes vendéglátást s a palotából lakására, majd onnét a nyugati pályaudvarra hajtattott.

Az elutazás.

Éjfélt után Roosevelt és kísérete automobilon visszament a Hungáriába. Itt már utra készen, becsomagolva állott minden. Roosevelt visszavonult a szobájába és átöltözött: puha inget és világos zöld utazóruhát vett magára. Fél egykor szállították ki a máhát a nyugati pályaudvarra és nem sokkal később megérkezett Roosevelt is kíséretével.

A nyugati pályaudvaron harminc-negyven ér-

deklődő és néhány újságíró várta Rooseveltet. Az elnök megérkezése után azonnal beszállt a vonat utolsóelőtti vagonjába és bevonult a számára főtartott hálófülkébe. Közvetlenül utána érkeztek meg az amerikai és angol lapok riporterei is. Szívélyes bucsukodás kezdődött: a külföldi hírlapírók rendkívüli elismeréssel nyilatkoztak budapesti tartózkodásukról.

— Gyönyörű volt minden, csak egy kellemetlen: ez a vonat, amely elvisz bennünket innen, — mondta a «Chicago Tribune» tudósítója.

Egy óra előtt néhány perccel érkezett meg gróf Apponyi is, aki Roosevelttel együtt utazik Pozsonyig. Az «orient express» utra készen állott és pont egy órákor lassan, dübörögve megmozdult a lokomotív. Roosevelt odalépett az ablakhoz, lelkes, harsogó éljenek, hurrák töltötték be a nagy csarnokot és az ezredes mosolyogva, vidáman intgetett bucsut a kezével. Apró amerikai zászlócskák, zsebkendők kerültek elő és lobogtak bucsuztató üdvözlésül az elnök felé; még egy-egy kívánság, üdvözlés szakadt bele a zajba, azután futásba fogott a lomha vonat és vitte magával Rooseveltet és Budapest vendégeit.

Roosevelt és kísérete Budapestről egyenesen Párisba utaznak.

HIREK.

A nuncius.

Sok szó esik mostanában a szentszék bécsi nagykövetéről, a nunciusról, Granito di Belmonte érsekről, aki mellesleg herceg is, polgári foglalkozására nézve. S ez alkalomból talán némi ismeretterjesztést énekelnénk a nunciusról.

Hát először is száz eset közül száztizszer olyan egyházi férfiú lesz nunciussá, aki főnemesi házból származván, Rómában a «nobili ecclesiastici» szemináriumát végezte. A demokrata alapon álló egyház ugyanis azt vallja, hogy a diplomaták közt s a nagyuri szalonokban, az államfő előtt a főnemes egyháznagy elegánsabban tud forgolódni, mint akinek apja suszter volt. Negyedszer: a nunciusi állás rendszerint előkészítője a biborosi méltóságnak s ezért vágyik erre az állásra minden olasz érsek. Mert a Kuria szerint erre csak olasz méltó. Harmadszor: a bécsi nuncius rangban megelőz minden más diplomatát s miért, miért nem, a bécsi udvar minden ünnepélyes alkalommal a nunciust teszi a nagykövetek élér. Vagy mert a spanyol etikett követeli ezt meg, vagy mert «ecclesia precedit», különösen a hitbuzgó bécsi udvarban, melynél még a spanyol sem kedvezőbb a Kuria előtt. S az a szerencséje a nunciussá, hogy csak érsek és nem bibornok, mert ez utóbbi esetben még nagyobb lenne a respektus a bibornok által képviselt egyház iránt. Tudniillik: udvari ebédek alkalmával a bibornok rangban valamennyi főherceget megelőz s idegen fejedelem tiszteletére adott lakomára azért nem lenne meghívható, mert királyunknak előbb a fejedelmi vendéget, azután külön a bibornokot is föl kellene köszöntenie, mint a római egyház fejedelmét.

Másodszor: a nuncius többnyire meghuzza magát Bécsben s Magyarországra csak akkor látogat el, ha rendkívül fontos kérdést kell megbeszélennie. De ekkor is inkább a magyar egyháznagyok s a magyar miniszterek mennek föl hozzá, mert a Vatikán előtt az osztrák császár nagyvalami, de a magyar király semmi, s így Magyarország sem sokat nyom a latban. Különben van is némi igazság a dologban, ha az ember azt a borjunagyságu kétfejű sast nézi, mely Rómában vatikáni nagykövetségünk kapuja fölött terpeszkedik, kiterjlesztett szárnyain a «birodalom» tizennégy vagy hány krónlandjának címerével. Magyarországi is ott van a fizérláncban, Bukovináé és Vorarlbergé közt. S ha az osztrák császár e o ipso Tyrol hercegesített grófja, s Görz és Gradiska örgrófja, nem különben Magyarország királya, akkor miért ne maradjon az ember mindjárt az osztrák császár székhelyén, és csakis ott?